

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	206
Land:	Somalia
Kilde:	Politiken
Titel:	"Storkrig i Somalia afvæget eller udsat"
Udgivet:	6. september 2006
Optaget på baggrundsmaterialet:	6. september 2006

onsdag 6. september 2006
1. sektion s. 9

UDLAND

Storkrig i Somalia afværget - eller udsat

Fredsaf tale udelukker de udenlandske tropper, der skulle have været overgangsregeringens trumfkort i opgør med fremstormende islamiske domstole.

»Hverken overgangsregeringen eller domstolene kan køre landet selv«.

Sharif Hassan Sheikh Aden hæftede sig desuden ved, at Somalia for første gang i 15 år var nede på to hovedmodstandere. Indtil juni i år var landet regeret af krigsherrer, der havde skåret Mogadishu i småstykker som middelalderens bystater i Europa.

Våben før politik

Aftalen siger, at de to parter vil oprette en fælles hær, når de efter nye forhandlinger fra slutningen af oktober har nået politisk enighed.

Det potentielle problem er, at somaliere traditionelt tænker den anden vej rundt: våbenmagt først, dernæst politik.

Mens Aden var på vej til Khartoum for at forhandle fred, havde hans præsident,

Fredsaf talem blev indgået med Unionen af Islamiske Domstole, der i juni indtog hovedstaden, Mogadishu, og nu kontrollerer store dele af det sydlige Somalia.

Overgangsregeringen sidder fortsat fast i provinsbyen Baidoa, hvor den i februar sneg sig ind, efter at årelange forhandlinger i nabolandet Kenya havde afsluttet 15 års kampa mellem Somalias klamer.

Før forhandlingerne i Khartoum havde parlamentsformanden en meget simpel forklaring på, hvorfor en ny krig burde kunne afværges med en aftale:

Af Jesper Strudsholm, Baidoa og Cape Town

Formanden for Somalias vakkelvorne parlament, Sharif Hassan Sheikh Aden, hævdede at have »mandat til at gøre det nødvendige«, da han i sidste uge mødtes med danske journalister på sin vej til fredsforhandlinger i Suddans hovedstad, Khartoum. Det var tilsyneladende ikke pral.

Natten til i går underskrev Adens delegation en aftale, der i det mindste på kort sigt har mindsket risikoen for en ny storkrig i Somalia.

Abdullahi Yusuf Ahmed, i Baidoa da også travlt med at forklare, hvorfor det kunne blive både nødvendigt og helt rimeligt at hente hjælp hos Etiopien i et militært opgør med domstolene.

Han hæftede sig ved, at det kristne Etiopien føler sig truet af radikale medlemmer af de islamiske domstole, som før har angrebet landet.

»Derfor har de (etiopierne, red.) ret til at forsvare sig. Hvis de kommer, er det, fordi domstolene (med deres trusler, red.) har inviteret dem«, sagde præsidenten.

Hans premierminister, Ali Mohamed Ghedi, var mere til billedsprog: »Hvis du er min fjende og sender dine tropper for at angribe mit hus (Etiopien, red.),nytter det ikke at blive hjemme og slukke ilden. I stedet bør jeg angribe dit hovedkvarter«.

Præsident Abdullahi Yusuf Ahmed spillede derfor på to heste: Mens hans folk forhandlede fred i Khartoum, var han selv i Kenyas hovedstad, Nairobi, for at diskutere en regional fredsstyrke af etiopiere, kenyanere og ugandere.

Disse forhandlinger blev i går hastigt omdøbt til »for-melle drøftelser«, da fredsaf talem i Khartoum udelukker fremmede soldater i Somalia.

Udenlandske tropper er blevet hårdnakket afvist af de islamiske domstole, som har truet dem med hellig krig - en trussel, der i går blev gentaget ved en demonstration med 3.000 deltagere i Mogadishu.

Jesper.strudsholm@pol.dk

Politiken
2. sektion
s. 1
onsdag 6. september
2006

Kulturkamp i kaos

Reportage fra frontlinjen i et opgør om Somalias sjæl, der handler om terror og tro, islamister og ildsjæle, og forklaringen på, at nogen netop har rejst masten til det fjerde mobiltelefonsekskab i en fjern provinsby, der leger hovedstad.

POLITI. De røde striber på to medlemmer af Somalias splinternye politikorps fortæller, at de er medlem af den elite, der er blevet trænet i nabolandet Kenya - en øvelse, der nær var endt i katastrofe, da landets berygtede klanopgør spredte sig til deres lejr.

Set fra Somalia

Tekst og foto: Jesper Strudsholm, Baidoa

omalias rigspolitichef, Ali Mohammed Hassan, fik forleden et lift hjem fra nabolandet Kenya med et af de mange fragtfly, der daglig importerer euforiserende katblade til befolkningens omfattende frokosttygning.

Hassans job er at genoprette lov og orden i Somalia, der indtil for nylig var regeret af krigsherrer. Men politichefen forsvarer sin omgang med katinportøjerne med 15 års fravær af en regering og et parlament:

»Vi har ikke haft institutioner, der kunne lovliggøre eller kriminalisere noget som helst. Så alt er lovligt«, siger han. Og det er kun halvt i spøg. »Når vi går i gang med at stemple noget som ulovligt, vil vi starte med manddrab. At kriminalisere kat står ikke øverst på listen«.

Sådan vælger myndigheder overalt i Somalia omhyggeligt deres våben i et stortilet opgør om befolkningens gunst, der på det seneste har fået globale dimensioner.

I juni smed den såkaldte Union af Islamiske Domstole krigsherrene ud af hovedstaden Mogadishu, hvor de havde regeret som bykonger siden 1991.

Domstolernes radikale udgave af islam skabte international frygt for, at Somalia vil udvikle sig til en base for international terrorisme i stil med det tidligere Talebanstyre i Afghanistan.

Men intet sted var bestyrtelsen over domstolernes magtovertagelse større end hos politichefen og hans venner i Baidoa, en provinsby 250 kilometer fra Mogadishu.

Her har Somalias internationalt anerkendte overgangsregering og -parlament siden februar i år forsøgt at genopfinde nationen i en mindre radikal udgave. Myndighederne konkurrerer dermed mod de islamiske domstole om at vinde nationens sjæl.

Bevæbnet borgmester

Det er hårdt arbejde. For folk under 25 år kan dårligt huske andet end kaos og krigsherrer.

»Vi træner politifolk, der aldrig selv har set en betjent«, siger politichefen.

Med en eskorte af hans bedste folk kører vi ud til et checkpoint på Baidoas bygrænse, hvorfra vejen fører til Mogadishu og de frygtede domstole. Her plyndrede lokale krigsherrer indtil for få måneder siden de ind- og udrejsende.

Nu er her politi i nye uniformer, der dirigerer lastbiler med varer ind til politistationen for at betale told. Det indbragte i august 300.000 kroner, den nye regerings første indtægter overhovedet.

Under madrasserne i deres vagtelt ved bygrænsen gemmer politifolkene automatrifler, som de opmagasinerer, mens våbenerne udenbys ejermænd klærer deres forretninger i Baidoa.

Forbuddet mod skydevåben i den midlertidige hovedstad håndhæves så konsekvent, at Hassans politifolk for nylig kom i ildkamp med borgmesterens bodyguards og deres automatrifler.

To mand døde. Så borgmesteren selv insisterer på fortsat at gå med pistol. Da vi senere møder borgmester Ahmed Maadey Isack, falder pistolen ud af hans bukselinning, da han løfter sig halvt fra stolesædet for at vise os sit ar på halsen efter skyderiet.

»Vi har stadig et åbent våbenmarked, vi har stadig hæmningsløse skyderier. Så I kan ikke tage nogen steder uden eskorte«, siger FN's sikkerhedschef i Baidoa. »Men vores væsentligste problemer er med politik, ikke med våben«.

Civilisation forbudt

Somalias overgangsparlament og -regering blev født i nabolandet Kenya i 2004 efter den 14. fredsforhandling på 13 år. Siden har de nye magthavere forgæves forsøgt at flytte hjem til hovedstaden Mogadishu. Men på grund af problemer med sikkerheden er de aldrig nået nærmere end Baidoa.

Her regerer præsident Abdullahi Yusuf Ahmed fra en tidligere officersklub, hvor han med tilfredshed konstaterer, at vi er efterkommere af vikingerne.

»Så er I også stammefolk«, siger han storgrinende. Som om det vil give os særlige forudsætninger for at forstå de omfattende klanopgør, der konstant truer med at rive de sidste stumper af nationen i stykker.

Præsidenten, premierministeren og parlamentets formand har således hver sin svært bevæbnede gruppe i baghånden i Baidoa. Blot for alle tilfældes skyld. Til gengæld rækker deres magt ikke stort længere end til politichefens checkpoint ved bygrænsen.

Ahmed Yusuf Ahmed har bemær-

ket, at domstolernes indtog i Mogadishu i juni var populært, fordi de smed krigsherrene ud og skabte lov og orden. Men han tror ikke på, at somalierne i længden vil købe domstolernes radikale udgave af islam.

»Civilisation synes ikke at være tilfaldt i Mogadishu for tiden«, siger han om rapporterne om lukning af biografer og piskning af lovovertrædere efter den strenge uigave af islamisk shari'atlov.

»Vi ser en anelse galskab i deres ideologi«.

I en lejr for internt fordrevne finder vi Ibrahim Abukar Hussein, der for fire uger siden flygtede fra Mogadishu efter domstolernes magtovertagelse. »Der er fredeligt. Men ikke noget at spise. Forretningsskiltene holder på deres penge, fordi de frygter nye kampe«, siger han.

De islamiske domstole og overgangsregeringen endes ved fredsforhandlin-

ger i mandags om, at fremtiden er en fælles hær – og at de i oktober vil mødes til nye forhandlinger. Men i sit interview forud for forhandlingerne opregner de præsident Abdullahi Yusuf Ahmed to problemer for en egentlig magtdeling.

Det ene er, at domstolene ikke er valgt – »du kan ikke tage magt med våben«, mener den tidligere oberst, der i Somalias brogede historie ellers selv har benyttet netop den fremgangsmåde i flere tilfælde. Det andet problem er, at en af domstolernes ledere, Hassan Dahir Aweys, er mistænkt for terror mod blandt andet amerikanske mål i Kenya.

»Vi vil ikke have nogen, som verden opfatter som al-Qaeda, ind i regeringen. Han har en pris på sit hoved. Hvorfor skulle vi give os selv problemer ved at acceptere ham«, spørger Abdullahi Yusuf Ahmed.

Børn betaler guvernøren

I stedet har præsidenten skruet op for charme-kampagnen i et stadig vanskeliggere forsøg på at få hele landet bag sig. Brændstoffet i Baidoa's bud på et nyt Somalia er den samme entreprenørånd, der driver somaliske grønthandler og døgnkiosker i København.

Med maling og krydsfinerpaneler har håndværkere travlt med at pynte op i et gammelt kornlager, der fungerer som parlament.

Vandforsyningen er privatiseret – 1 krone for 200 liter, som æselkærrer kører til de fjerneste forstæder. Somaliske læger er kommet tilbage fra Europa og arbejder gratis på sygehuset om formiddagen og mod betaling på privatklinikker om eftermiddagen.

Baidoa's fjerde mobiltelefonselskab har netop rejst sin mast for at deltage i den i forvejen skarpe konkurrence om nogle af klodens billigste takster. Det hele betales med private overførsler fra somaliere i eksil, der for længst har overhalet den officielle udviklingsbi-stand.

Pengene ankommer fra hele verden via internettet på under en time. En af modtagerne er Mohamud Mohamed Adan, den ulønnede guvernør i Bay-

regionen, der omfatter Baidoa. Hans liv finansieres af 21 børn (med flere koner) i USA. »Vi repræsenterer et område, der intet har. Vores eneste aktiv er målbevidsthed«, siger han.

Den nyudnævnte landbrugsminister Abdulkadir Nur Arale dukker op til et interview efter at have tilbragt morgen- en i et forsøg på at leje et lokale, hvor han kan åbne sit ministerium.

»Jeg har intet kontor, ingen arkiver, intet. Hvis vi en dag får nogle indtægter, kan vi måske ansætte noget personale«, siger Arale. Sammen med de øvrige ministre har han nu fået præsidentens kniv for struben: Hvis ikke han kan præstere resultater om tre måneder, er det ud.

Populær dansker

Det har gjort den tidligere generalsekretær for Folkekirken Nødthjælp Christian Balslev-Olesen til en ganske efterspurgt mand i Baidoa. Han er i dag chef for FN's største operation i Somalia, børnefonden Unicef, og sidder derfor på en stor del af de penge, der kan gøre en forskel.

Skoler får nye klasselokaler og bøger, børn bliver vaccineret, selskaberne bag drikkevandet får hjælp til at købe nye pumper. Og det sker på begge sider af fronten. Efter de islamiske domstoles indtog i Mogadishu lykkedes det i år at få vaccineret 97 procent af alle hovedstadens børn mod mæslinger.

»Det var en kæmpe gevinst, at der pludselig var én myndighed, der havde kontrollen«, siger han.

Men Christian Balslev-Olesen kender også i detaljer skrøbeligheden i begge lejres forsøg på at stable en tillidsvækkende administration på benene.

Under sin nylige ferie i Danmark fik Balslev-Olesen en opringning fra politichefen Ali Mohammed Hassan i mobiltelefonen, mens han tog brusebad i sommerhuset på Sjællands Odde.

Hassan ville spørge, om ikke Balslev-Olesen omgående kunne sørge for drikkevand til politiets nye træningsbase, hvor mytteriet truede. Unicef-chefen sendte derpå to mand af sted med fly fra FN-basen i nabolandet Kenya for at sikre vand til de unge betjente.

Bagved lurur risikoen for, at ny krig kan gøre det hele omsonst.

»Det er den risiko man må løbe, hvis det her overhovedet skal have en chance for at lykkes«, siger Christian Balslev-Olesen, inden vi forlader Baidoa.

To dage senere, i mandags, bliver fem dræbt, da præsidentens garde beslutter at vriste kontrollen med lufthavnen fra en anden gruppe militser. Manddrab og strafbart? Måske i politichefens nye Somalia. I mellemtiden regnes det blot for endnu en politisk udvikling.

Politiken er inviteret til Somalia af Unicef. Dette er den første i en serie artikler om Afrikas ny frontlinje i opgøret mellem moderat og radikal islam.

SOMALIA

Historisk udvikling

■ Somalia var i kolonitiden delt mellem Storbritannien og Italien. Det britiske Somaliland mod nord erklærede sig i 1991 uafhængigt fra kaoset mod syd – en uafhængighed, der ikke anerkendes af andre lande.

■ Den sidste regering i landet faldt i 1991 med et kup mod diktatoren Siad Barre. Året efter rykkede en international styrke ind i landet for at sikre befolkningen mod under en hungersnød. Det endte i en ydmygelse af USA, da 18 dræbte soldater blev slået gennem Mogadishus gader som skildret i filmen 'Black Hawk Down'.

■ Frem til i år kontrollerede krigsherren fra hundreder af klaner og underklaner det på landet.

■ Magtopgøret i landet står nu mellem en internationalt anerkendt overgangsregering og den såkaldte Union af Islamiske Domstole, der i juni smed krigsherren ud af Mogadishu.

FLYGTNINGE. Ibrahim Abukar Hussein (tv.) er flygtet fra Mogadishu efter de islamiske domstole overtog magten i juni. Han anerkender, at domstolene har skabt ro og orden i hovedstaden – men også så meget usikkerhed om fremtiden, at forretningsfolkene nu beholder pungen i lommen. Derfor er der mangel på mad.